

Asia: VN/4845/2020

Lausuntopyyntö asumisneuvonnan lakisäateistämistä valmistelleen työryhmän raportista

Lausunnonantajan lausunto

Mitä seuraavista työryhmän tarkastelemista vaihtoehdoista kannatatte?

Ei mikään edellä mainittu vaihtoehto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollossa toimii tällä hetkellä neljä asumisen sosiaaliohjaajaa. Sosiaaliohjaajat on sijoitettu työskentelemään perhe- ja sosiaalipalveluihin kuuluvan aikuisten ja nuorten sosiaalipalvelujen palveluyksikössä. Asumisen sosiaaliohjaajien työpanos kohdentuu pääosin pitkäaikaiseen suunnitelmalliseen työhön. Ennaltaehkäisevää työtä tehdään mahdollisuuksien mukaan ja sitä on tulisi vahvistaa.

Yleisenä toteamuksen Vantaan kaupungin perhe- ja sosiaalipalvelut toteaa, että kaikkiin sosiaalihuollon tehtäviin kuuluu antaa asukkaille myös asumiseen liittyvää neuvontaa. Lakisäateistäminen nähdään kannatettavana asiana, mutta on arvioitava, miten se toteutetaan ja onko mahdollista tuottaa malli, joka toimii kaikissa kunnissa tai hyvinvointialueille. Ilman lakisäateistämistä kehittämisen riskinä on, että asumisneuvonnalle valtakunnallisesti asetettuja (esim. valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisia) tavoitteita ei saavuteta tai niihin eivät sitoudu seuraavat hallitukset. Asunnottomuuden poistaminen vaatii pitkäjänteistä työtä. Huomioitavaa on, että asumisneuvonnan kohdentaminen eri asumismuotoihin on turvattava.

Vantaan perhe- ja sosiaalipalvelujen näkökulmasta asumisneuvonnalla on oltava tiivis yhteys sosiaalihuoltoon sekä Kelaan. Pidämme tarpeellisena arvioida Kelan roolia ja mahdollisuuksia asumisneuvonnassa, koska Kelan tehtäviin kuuluvat jo nyt mm. perustoimeentulotuki ja neuvontapalvelut. Kela voi olla asiakkaalle luonteva yhteydenottokanava, koska perustoimeentulotukea myöntäessä asiakkaan vuokranmaksuongelmat tulevat tyypillisesti ilmi. Lisäksi Kelan toiminta on valtakunnallista, mikä on myönteinen asia yhdenvertaisuuden toteutumisen näkökulmasta.

Aikuisille kohdennetun asumisneuvonnan mallintamisessa olisi mahdollista hyödyntää asiakassegmentointia ja kohdentaa palveluja asiakastarpeiden mukaisesti. Asumisneuvontaa voitaisiin toteuttaa kaikille suunnattuna yleisenä neuvontana (esim. elinvoimapalveluissa, kuntalaisten infopisteissä), kohdennettuna palveluna (esim. neuvonnan ja ohjauksen palvelut kuten Kela, talous- ja velkaneuvonta, sosiaalinen luototus, järjestöt, vuokrataloyhtiöt) tai vaativimmillaan pitkäjänteiseen, suunnitelmalliseen sosiaalityöhön integroituna. Sosiaalityöhön integroitu asumisneuvonta tuotettaisiin nykyisissä kunnissa tai jatkossa hyvinvointialueella.

Mikäli asumisneuvonnan lakisääteistäminen tapahtuu hyvinvointialueen järjestämisvastuulle asettamisen kautta, on huomioitava sosiaalihuollon lisäresursointitarve. On huomioitava, että raportin mukaiseen asumisneuvontaan liittyy tehtäviä, joita sosiaalihuollolla jo on. Toisaalta asumisneuvontaa tulisi voida saada ilman sosiaalihuollon asiakkuutta. Tästä johtuen pidämme tärkeänä, että asumisneuvonnan kysymystä ratkotaan myös asiakassegmentoinnin näkökulmasta. Oleellista on, että asumisneuvonnalla on aina kiinteä yhteys sosiaalihuoltoon ja että varmistetaan, että henkilöstö osaa ohjata asiakkaat tarvittaessa sosiaalihuollon asiakkuuteen.

Asumisneuvonnan järjestäminen ARAn koordinoimana sopimusmallina sisältää riskin raskaasta sopimusmallista sekä vaarantaa yhdenvertaisuuden ja tasalaatuisen palvelun toteutumista (edellyttäisi yhtenäisiä toiminta- ja/tai laatuksiteerejä). Asiaan liittyvien epäselvyyksien vuoksi kehittämis- ja kokeilulain mahdollisuutta pidetään myönteisenä asiana.

Raportissa jää epäselväksi asumisneuvonnan perustehtävä ja kohderyhmä, tavoitteet ja toimijoiden vastuut ja roolit.

Anttila Sari

Vantaan kaupunki / Sosiaali- ja terveystoimi - Timo Aronkytö, sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtaja